

Opis kursa:

---

1. dio – Uvod u FIDIC, modeli i primjena FIDIC ugovora, upravljanje ugovorima (Contract management)

FIDIC (Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils) predstavlja međunarodno priznati sistem standardizovanih ugovornih modela koji se najčešće koriste u građevinarstvu i infrastrukturnim projektima. Ovi ugovori definišu jasna pravila raspodjele odgovornosti, rizika i obaveza između naručioca (investitora) i izvođača radova.

Najčešće korišćeni FIDIC modeli su:

- **Crvena knjiga (Red Book)** – za projekte gdje investitor daje dizajn
- **Žuta knjiga (Yellow Book)** – za design & build projekte
- **Srebrna knjiga (Silver Book)** – za EPC/turnkey projekte

Primjena FIDIC ugovora omogućava standardizaciju međunarodnih projekata, lakšu komunikaciju između strana i veću pravnu sigurnost.

Upravljanje FIDIC ugovorima (contract management) podrazumijeva kontinuirano praćenje realizacije ugovora, kontrolu rokova, troškova, kvaliteta i izmjena (variations), kao i upravljanje potraživanjima (claims), sertifikacijom i komunikacijom između učesnika u projektu.

2. dio – Rizici i upravljanje rizicima kod FIDIC ugovora

Rizici u FIDIC ugovorima predstavljaju ključni segment jer direktno utiču na vrijeme, cijenu i kvalitet projekta. FIDIC modeli unaprijed definišu raspodjelu rizika između ugovornih strana, što smanjuje mogućnost sporova.

Najčešći rizici uključuju:

- kašnjenja u izvođenju radova
- promjene u projektu (variations)
- nepredviđeni uslovi na gradilištu
- finansijski rizici i fluktuacije cijena
- pravni i regulatorni rizici

Upravljanje rizicima obuhvata:

- identifikaciju rizika u fazi pripreme ugovora
- njihovu raspodjelu između investitora i izvođača
- primjenu mehanizama za kontrolu (npr. EOT – Extension of Time, dodatna plaćanja)
- stalno praćenje i ažuriranje rizika tokom projekta

Dobro upravljanje rizicima omogućava smanjenje sporova i efikasniju realizaciju projekta.

3. dio – Primjenjivost, prednosti i limiti FIDIC modela

FIDIC ugovori se najčešće primjenjuju u velikim infrastrukturnim projektima kao što su putevi, mostovi, tuneli, energetske objekte i vodovodna infrastruktura, posebno kada su uključeni međunarodni finansijeri (npr. Svjetska banka, EBRD).

Prednosti FIDIC modela:

- standardizovana i međunarodno prihvaćena pravila
- jasno definisane obaveze i odgovornosti
- bolja kontrola rizika i troškova
- veća transparentnost u realizaciji projekta
- olakšano rješavanje sporova (Dispute Adjudication Board – DAB)

Limiti FIDIC modela:

- kompleksnost i potreba za stručnim znanjem
- visoki administrativni zahtjevi
- moguća rigidnost u specifičnim lokalnim uslovima
- rizik pogrešne primjene ugovornih klauzula
- potreba za stalnim pravnim i tehničkim nadzorom